

Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Modern Resmi Algılamalarında Kolaj Tekniğinden Yararlanılması: Eylem Araştırması*

Görkem Utku ALPARSLAN**, Ümran BULUT***

Öz

Araştırmanın amacı, görsel sanatlar öğretmen adaylarının modern resmi algılamalarında, kolaj tekniğinin katkısını ortaya koymaktır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması biçiminde desenlenmiştir.

Araştırma sekiz hafta süresince yürütülmüştür. Araştırmanın verileri, öğrenci günlükleri ve öğrencilerin uygulama öncesi, uygulama sırası ve uygulama sonrası yaptıkları resimler, DPA (Dereceli Puanlama Anahtarı, rubric) ile ölçülerek toplanmış ve değerlendirilmiştir. Araştırmada, öğrencilerin kolaj tekniğiyle yaptıkları resimlerin DPA değerlendirmeleri sonucunda modern resmi düşünsel ve biçimsel yönden yansıtma açısından gelişme kaydettikleri ortaya çıkmış ve nitel verilerin betimsel çözümlenmesi sonucunda öğrencilerin modern resmin düşünsel ve biçimsel temelleri ile kolaj tekniği hakkında farkındalıklarının arttığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın sonucunda öğrencilerin çalışmalarında modern resmi ifade etme beceri düzeylerinde artış gözlemlenmiş ve öğrenciler modern resmin ve kolaj tekniğinin biçimsel, düşünsel yapısına yönelik farkındalıklarının özgünlük, eleştirelilik ve yaratıcılık çerçevesinde arttığı belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Kolaj tekniği, modern resim, asamblaj*

Use of Collage Technique in Modern Art Perceptions of Visual Arts Teacher Candidates: Action Research

Abstract

The purpose of the research is to demonstrate the contribution of the collage technique to modern art perceptions of visual arts teacher candidates. Research has been designed in the form of an action research from qualitative research methods.

The study was conducted for eight weeks. The data of the study, the student journals and the pictures of the students before, during and after the application were collected and evaluated by rubric. In the study, it was found that students' pictures of rubbing their images with rubbing techniques developed as a result of modern formal intellectual and formative reflection and as a result of the descriptive analysis of qualitative data, students' awareness of modern visual intellectual and formal foundations and collage technique increased.

As a result of the research, the level of skill of expressing modern formal expression was observed in the students' work and it was determined that the awareness of students about the formal and intellectual structure of modern picture and collage technique increased in the frame of originality, criticism and creativity.

Key words: *Collage technique, modern painting, assemblage*

* Bu çalışma, Görkem Utku Alparslan'ın Prof. Dr. Ümran Bulut danışmanlığında yürüttüğü "Görsel Sanatlarda Anlatım Yöntemi Olarak Kolaj Tekniğinin Modern Resim Uygulamalarına Etkisi" başlıklı doktora tezinden alınmıştır.

Bu çalışma, 28 Eylül – 01 Ekim 2017 tarihleri arasında CEAD 2. Uluslararası Çağdaş Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunulmuştur.

** Arş. Gör., Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.

E-Posta: gorkemutku@gmail.com

*** Prof. Dr., Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İstanbul,

E-Posta: umranbulut@gmail.com

Giriş

Modern resim ile kolaj tekniği arasındaki düşünsel ve biçimsel ilişkiyi ortaya koymadan önce modernlik kavramını tanımlamamız gerekmektedir. Samir Amin'e göre modernlik en temel anlamda "gelenekten kopuş" anlamına gelir ve "insanların bireysel ve kolektif olarak kendi tarihlerini yaptıkları ilkesine dayanır" (Amin'den aktaran Helvacıoğlu, 2017, s. 10). Bu bağlamda; modern resmin "gelenekten kopuş" ilkesi temelinde bilimsel veriler ışığında gerçekliği yansıtmaya ilkesi çerçevesinde biçimlendiği söylenebilir.

Modern resim özünde varlığın özünün araştırılması ve görselleştirilmesi çabası vardır. İki ana akıma ayrılır: olgucu akımlar ve dışavurumcu akımlar. Olguculuktan etkilenen en bilinen resim akımı izlenimciliktir. İzlenimcilik varlığı duyularla bireşimi olarak görür. Dışavurumcu akımlar ise fizikötesidir; soyutlayıcı akımlar ve gerçeküstücü akımlar olmak üzere kendi içinde ikiye ayrılır. Vincent van Gogh (1853 – 1890) ile başlayan görüngüden kurtulma hareketi kübizm akımında nihai ereğine ulaşır: varlığın mantıksal özüne inme. Soyutlayıcı akımlar, varlığı geometrik - mantıksal biçimler olarak görürler. Usdışı akımlar ise – gerçeküstücülük gibi – varlığı saçma, usdışı biçimlerde ararlar (Tunalı, 2010). Bu ifadelerden sonra tek tek düşünürlerin modern resme etkileri incelenebilir.

Modern resmi düşünsel açıdan etkileyen birçok düşünür vardır. Bunların önde gelenleri David Hume (1711 -1776), Immanuel Kant (1724 – 1804) ve Paul Cezanne (1839 – 1906) olarak sıralanabilir. David Hume, deneyimciliğin yol açtığı güçlük ya da sorunsallarla uğraşmak suretiyle modern düşün dünyasına çok önemli katkılarda bulunmuş İngiliz düşünürdür (Cevizci, 2015, s. 214). Olgucu felsefenin oluşmasında önemli bir yeri olan "izlenim" kavramını felsefi alan yazına etkili bir biçimde kazandıran İskoç filozof David Hume'un bilgi bilimsel bu görüşleri; kendisinden sonra ortaya çıkacak olan izlenimcilik akımını derinden etkilemiştir. İzlenim (impression) kavramı, felsefede ilk olarak David Hume ile önem kazanmıştır. Hume, izlenim kavramını, bilginin en temel ve en özgün taşıyıcısı olarak anlamaktadır. Bilincimizi ve tasavvurlarımızı izlenimlerimiz, duyularımız oluşturur.

Ancak bu duyular salt duyu organlarımız ile duyumsadıklarımız değil; aynı zamanda iç duyumuz yani psikolojik içeriklerimizdir (Tunalı, 2008). Bu bağlamda Hume'un temel düşüncesi olan; "gerçekliğe ancak ve ancak duyularla varılabilir" düşüncesi modern resmi izlenimcilik akımı bağlamında etkilemiştir diyebiliriz.

Modern dönem ressamaları, izlenimcilik akımından sonra düşün dünyalarına dönüş eğilimi göstermişlerdir. Bu eğilimin, Sanayi Devrimi sonrası ortaya çıkan üretim ilişkileri ve savaşların sonucunda, insanların ve özellikle ressamaların düşün dünyasına yönelmeleri biçiminde ortaya çıktığı söylenebilir. Bu dönemin resim dünyasını derinden etkileyen düşünce akımı Alman idealizmidir.

Düşünce tarihinin en önemli figürlerinden olan Alman idealist filozof Kant, düşün dizgesinde ağırlıklı bilgi ve ahlak konuları üzerine eğilmiştir. Ona göre bilginin nesnelere uymasıyla ilgili geleneksel kabul geçersizdir: Nesnelere bilginin ya da zihinsel yapıya uymak zorundadırlar. Kant kavramın deneyim ve bilginin önkoşulu olduğunu savunmuştur (Cevizci, 2015). Kavramın deneyim ve bilginin ön koşulu olma ilkesi, modern sanat yapıtlarının önemli bir bölümünün özünü oluşturur: kavram ressamlığı. Kavram ressamlığı dediğimiz şey, nesnelere dış görünüşünü değil, özünü, değişmeyen yapısını yansıtmaktır (İpşiroğlu, 2009). Bu biçimin düşünsel temeli Kant felsefesinde yatmaktadır.

Kant felsefesinden etkilenen kübizm, modern sanatta gerçek bir kırılma yaratmıştır. Bilinen doğa-nesne taklitçiliği parçalanmıştır. Kübizm bu parçalanmanın en önemli aşamasıdır. Kübizm akımında imge; sanatçı tarafından, düşünce temelli, yeniden oluşturulmuştur. Analitik kübizm imgeyi parçalarken, sentetik kübizm parçalardan yeni bir bütün oluşturur. Sentetik kübizm akımının başlıca resim tekniklerinden olan kolaj tekniği çeşitli kağıt ya da gazete parçalarının bir araya getirilerek yeni bir biçim oluşturma anlayışıdır. Öncüleri Pablo Picasso (1881 – 1963) ve Georges Braque'dır (1882 – 1963) (Antmen, 2010).

Kübist ressamaların Alman idealist düşünceden

etkilendiğini gösteren önemli bir yapıt, Georges Braque'ın (1882 – 1963) 1909 – 1910 tarihleri arasında yaptığı Mandora adlı çalışmadır. Çalışmada yapılan çalgı, birçok açıdan resmedilmiştir. Bu anlayışın temeli, duyuların yanıltıcı olduğu, bu bağlamda duyularla algıladığımız dünyanın gerçekliği yansıtmadığı düşüncesidir. Söz konusu çalgı da duyuların algıladığı çerçevede değil, zihnin algıladığı çerçevede bilinen perspektif kuralları aşılarak, tek bakış açısı kırılarak, yansıtılmıştır.

Resim 1: Georges Braque, Mandora, 1909 - 1910. Tuval Üzerine Yağlıboya, 71,1 x 55,9 cm.

Modern ressamlara yeni ufuklar açan bir diğer kişi, Fransız ressam Paul Cezanne'dir (1839 – 1906). Cezanne, ürettikleri ile Modern Sanat'ı derinden etkilemiştir. Öğrencisi Emile Bernard'a yazdığı "Doğayı, silindir, koni ve küre gibi ele al ve bütünü öyle doğru bir perspektif içine koy ki, bir nesnenin, bir düzlemin her yanı bir merkez noktasına götürsün" sözleri yapıtlarında doğanın duyumsallıktan düşünselliğe doğru bir yol aldığını bize göstermektedir. Artık doğa duyusal değil, kurgusal – düşünseldir. Yapıtlara doğanın anlamı yansır. Bu anlam düşüncede somutlaşır. Böyle bir anlamın varlığı haline gelen sanat da duyusal doğanın karşıtı bir konuma yerleşir. Cezanne'ın sarf ettiği şu anıtsal söz modern resme ve kübist resme derinden işlemiştir: "Sanat doğaya koşut olan bir armonidir" (Tunalı, 2008, s. 123 – 124). Cezanne'ın bu görüşleri modern resmin kavram ressamlığına giden yolda önemli bir kilometre taşıdır denilebilir.

Modern resmi düşünsel açıdan genel anlamda değerlendirdiğimizde; Sanayi Devrimi'nin de etkisiyle ve bilimin gelişmesiyle kavramsallığı ve gerçekliği; bilimi de kullanarak, özgür

ifade olanaklarıyla yansıtmış, resim bilinen resim kavramını aşmıştır. Kolaj tekniği de bu bağlamda modern resmin önemli ifade yöntemlerindedir.

Kolaj, bir resmin bünyesine uygun olarak yapıştırılan çeşitli kâğıt parçaları ya da buna benzer gereçlerle yapılan yapıttır. Çeşitli çağlardan kalan iki yapının birbirlerine uygun biçimde bir araya getirilmesi olarak tanımlanır (Turani, 1995). Günümüzde kolaj tekniği, elde bulunan her tür basılı, çizili ya da fotografik malzemeyi, bir yüzey üzerine (veya üç boyutlu bir şekilde) yeni bir kompozisyon oluşturacak şekilde yapıştırılması anlamına gelmektedir (Eroğlu'ndan aktaran Kaplanoğlu, 2008, s. 97). Kolaj tekniği eski bir teknik olmasına karşın, sanatsal anlamda ilk olarak kübistler tarafından kullanılmıştır.

Kolaj tekniği, modern resmin özsel anlamda yansıtılmasında düşünsel ve biçimsel açıdan önem taşımaktadır. Şair Guillaume Apollinaire (1880 – 1918) modern bir kent insanının yaşantısını anlatmak için kolajın önemli bir teknik olduğu görüşündedir. Özellikle Picasso'nun kolaj tekniği hem düşünsel açıdan hem de biçimsel açıdan sade bir biçimde modern resmin büyük oranda özelliklerini taşımaktadır. Düşünsel açıdan kolaj tekniği zihinsel dünya tasarımı olarak, biçimsel açıdan ise biçimsel yapının kavramı ve gerçekliği güçlendirmeye hizmet etmektedir. Picasso, kübist kolaj tekniği ile yaptığı 1912 – 13 tarihli Şişe, Bardak ve Keman adlı yapıtındaki kemanın bir bölümü, bir gazete parçasına ve resmin yüzeyi olan bir kağıda karakalemle çizilmiş, öteki bölümü de ahşap görünümlü bir biçimle yapıştırılarak oluşturulmuştur. Onun hemen yanında keman çizgilerini belirten başka bir gazete parçasının üzerinde bardak işareti vardır. Solda bulunan şişe ise bir gazeteden kesilmiş, "JOURNAL" sözcüğünün harfleri de ayrıca resme yapıştırılmıştır (Lynton, 2009). Bu bağlamda kolaj tekniği ile oluşturulan bu resimde sezinleme yoluyla da olsa fizik bilimi ile ilişki kurulduğu görülebilir. Şöyle ki; atomun parçalanması ve genel görelilik kuramı dünyanın gördüğümüz anlamda olmadığını bizlere göstermektedir. Böylelikle kolaj tekniği ile oluşturulan bireşimci kübist resimler sezgi ile de olsa modern fizikten etkilendiği düşünülmektedir.

Resim 2: Pablo Picasso, Şişe, Bardak ve Keman, 1912 - 13, Kolaj ve Karakalem, 47 x 62 cm, Modern Müze, Stockholm.

Kolaj tekniğinin önemli uygulayıcılarından Kurt Schwitters (1887 – 1948), modern akımın en önemli yenilikçilerindendi. Buluşu olan “merzyapısı” resimden ve yontudan ayrı olan yeni bir sanat kategorisine doğru atılmış önemli bir adım olarak ifade edilebilir. Söz konusu “merzyapıları” uzamsal yanılısıma olarak ifade edilen resim ile formların boşluk içinde kapladığı yerle ifade edilen yontudan ayrı olarak cisimlerin öz yapılarından gelen özelliklerle ilgili bir ifadedir. Merz, bu bağlamda yeni formları yeni biçimlendirme yöntemleriyle bir araya getirme olarak belirtilebilir (Thompson, 2014). Bu bağlamda dada içine de sokulabilen Schwitters, kolaj tekniğini öncü anlayışı için araç olarak kullandığı söylenebilir. Ressam, yapıtı ile bilinen resim anlayışını yıkararak, tepkisel olarak, gerçekliği karmaşa olarak yansıtmakta ve bilinen resmin gerçekliği yansıtmada eksik kalacağını vurgulamaktadır.

Resim 3: Kurt Schwitters, Merz, Resim 12b, Aşk Planı, 1919 - 23, Kağıt Üzerine Karışık Teknik, 43 x 32,5 cm, Metropolitan Sanat Müzesi, New York.

Max Ernst'in (1891 – 1976) kolaj tekniği, bir resim ya da bir çizime yapıştırılmış fotoğrafik öge, bir fotoğrafın üzerine eklenen resim ya da çizim ögesi, kesilip başka bir tabloya ya da resme yerleştirilmiş bir resim ve fotoğraf yoluyla anlaşılmaz kılınmış nesnelere oluşturmuş bir düzenlemenin yalın ve katıksız fotoğrafına dayanmaktadır (Aragon, 2015). Ernst, resim – romanlarında bilinen resme karşı savaş açarak yeni bir kurgusal dil oluşturmuyordu. Bu bağlamda Ernst'in kolajlarının bilinçaltı kaynaklı bir gerçeklik peşinde olduğu söylenebilir.

Modern resmin tüm bu bilgiler ışığında “gerçekliği yansıtmaya çabası güden ve bu çabası bağlamında düşünceyi güçlendirmek adına yeni malzemeler kullanan resim üretme etkinliği” olduğu ifade edilebilir. Kolaj tekniği de bu çabanın en göze çarpan yanısıdır ve bu araştırmada da kullanılan temel modern sanat tekniğidir.

Araştırmanın amacı, görsel sanatlar öğretmen adaylarının modern resmi algılamalarında, kolaj tekniğinin katkısını ortaya koymaktır. Araştırmanın alt problemleri şöyledir:

1. Etkinliğin, öğrencilerin modern resimden yararlanan çalışmalar üretmelerine etkisi ne olmuştur?
2. Etkinliğin, modern resim ile ilgili öğrencilerin farkındalık düzeylerine katkısı ne olmuştur?
3. Etkinliğin öğrencilerin kolaj tekniği ile ilgili farkındalıklarına katkısı ne olmuştur?

Araştırmanın sınırlılıkları; zaman açısından, 2016 – 2017 eğitim – öğretim yılı ile, konu açısından çalışma grubunun Picasso'nun kolaj tekniği üzerine modern resim uygulamalarıyla, çalışma grubu açısından, Denizli ili, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim – İş Öğretmenliği Anabilim Dalı anasanat atölye 3. sınıf 11 sayısı ile sınırlıdır.

Yöntem

Görsel sanatlar öğretmen adaylarının modern resmi algılamalarında, kolaj tekniğinin katkısını ortaya koymayı amaçlayan araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması biçiminde desenlenmiştir. Eylem Araştırması, bir program, örgüt ve topluluktaki özel

sorunsalları çözmeyi amaç edinir (Patton, 2014). Bu amaç ışığında eylem araştırması, bir okulda çalışan öğretmen, yönetici, eğitim uzmanı ya da başka kurumlarda çalışan mühendis, yönetici, planlamacı ve insan kaynakları uzmanı gibi bizzat uygulamanın içinde olan uygulayıcının doğrudan kendisinin ya da bir araştırmacı ile birlikte uygulama sürecine ilişkin sorunların ortaya çıkarılması ya da mevcut bulunan bir sorunu anlama ve çözüm bulmaya yönelik sistematik veri toplamayı ve analiz etmeyi içeren bir araştırma türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu çalışmada eylem araştırmasının uygulanmasının nedeni öğrencilerle birebir etkileşim içinde olmak ve her ders sonunda onlardan dönüt almaktır.

Çalışma Grubu

Araştırma Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim – İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda 2016 – 2017 Eğitim – Öğretim Yılı Bahar Dönemi 3. sınıf resim anasanat atölye dersinde gerçekleştirilmiştir. Resim anasanat atölye, Resim – İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda anasanat atölye seçimleri sonunda yerleşen öğrencilerin 2., 3. ve 4. sınıflarda almak zorunda oldukları bir derstir. 3. sınıfta 2 saat kuramsal ve 4 saat uygulama olmak üzere toplam haftada 6 saat işlenen Resim anasanat atölye 4 kredilik bir derstir.

Çalışmada, amaçlı örnekleme türlerinden durum örnekleme kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız kazandırmaktadır. Çünkü bu yöntemde araştırmacı erişilmesi kolay durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 141). Çalışma grubu belirlenirken, her öğrencinin adları yerine kodlar kullanılmıştır. Bu kodlama, öğrencinin ilk üç harfi "ÖĞR" ile 1'den 11'e kadar olan sayıların birleştirilmesi biçiminde belirlenmiştir. Öğrencilerin, birinci öğrenciden on birinci öğrenciye kadar olan kodlamalarının örneği şöyledir: ÖĞR01, ÖĞR02, vb.

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2016 – 2017 Eğitim Öğretim Yılı, 3. Sınıfta görülen anasanat atölye dersini alacak olan Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim – İş Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada öğrenciler arasında on bir kişiden oluşan gönüllü bir grup oluşturulmuş ve öğrenci günlükleri ve program değerlendirme formu yöntemleriyle bu öğrencilerden veri alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Nitel veri toplama araçları; öğrenci günlüğü, görüşme, çalışma grubunun tasarım uygulamalarını değerlendirme formu, program değerlendirme formu olarak belirlenmiştir. Öğrenci günlükleri, ders sonunda öğrencilere gönderilen bazı sorulara öğrencilerin verdikleri yanıtlardan oluşmaktadır. Görüşme, yapılandırılmış görüşme tekniği ile yürütülmüştür. Yapılandırılmış görüşme, araştırmacı tarafından belirlenmiş soruların ilgili kişiye kısa bir zaman içinde sorulmasıdır (Sönmez ve Alacapınar, 2013). Çalışma grubunun tasarım uygulamalarını değerlendirme formu (DPA), araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak oluşturulmuştur. DPA, öğrenci durumunun belirlenmesinde ve izlenmesinde kullanılan puanlama kılavuzu olarak tanımlanır (Goodrich'ten aktaran Parlak ve Doğan, 2014, s. 190). Program değerlendirme formu ise öğrencilere etkinlikle ilgili sorulan sorulardan oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Tablo 1'de görüleceği üzere; uygulama sekiz hafta ile sınırlıdır. Uygulama 3.sınıf anasanat atölye VI dersinde atölye ortamında yürütülmüştür. Uygulama ortamı soldan ışık almaktadır. Atölyedeki şövaleler halka biçiminde dizilmiştir. Ayrıca atölyede yansıtım cihazı mevcuttur. Uygulama sonunda öğrencilerden, modern sanatı ifade edebilen yapıtlar ortaya koyabilmeleri beklenilmiştir.

Tablo 1. Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Kolaj Tekniği Aracılığıyla Modern Resmi İfade Becerilerine Yönelik Olan Etkinlik Programı

ETKİNLİK PROGRAMI	
DERSİN UYGULANACAĞI ÖĞRENCİ GRUBU	Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim – İş Öğretmenliği Anabilim Dalı Resim ASA 3. Sınıf Öğrencileri
UYGULAMA SÜRESİ	8 Hafta
HAFTALIK DERS UYGULAMA SÜRESİ	Haftada 3 Ders Saati (İlk 6 hafta, haftada 3 saat kuramsal, son 2 hafta uygulamalı)
DERSİN GENEL AMACI	Öğrencilerin modern sanata, kolaj tekniği aracılığıyla düşünsel ve biçimsel olarak öykünmelerini sağlamak
DERSİN GENEL ÖĞRENİM ÇIKTILARI	Öğrenciler kolaj tekniği aracılığıyla modern sanatı yansıtan yapıtlar ortaya koyabileceklerdir.
DERSİN YÖNTEMİ	Kuramsal ve Uygulamalı
UYGULAMA YÖNTEMİ	Eylem araştırması yöntemlerine uygun olarak esnek, öğrenci performansı verileri doğrultusunda yenilenebilir haftalık çalışma dilimlerinin eğitsel düzenlemesi gerçekleştirilecektir.

Sekiz haftalık etkinlik programında öğrencilere ilk altı hafta sunu yoluyla kuramsal bilgi verilmiştir. Anlatılan kuramsal bilgiler modern sanatın düşünsel ve biçimsel temelleri, kolaj tekniğinin düşünsel ve biçimsel temelleri ve Picasso'nun kolaj tekniği ile modern resmin ilişkisi üzerinedir. Her ders sonunda öğrenciler öğrenci günlüklerini doldurmuşlardır. Dördüncü hafta işlenen ders sonunda bir "uygulama içi" çalışma ödevi yapmışlardır. Yedinci hafta "aydınlanma" konulu uygulama sonrası çalışması için eskiz çalışması yapmışlar, sekizinci hafta da uygulama sonu çalışmalarını yapmışlardır. Ayrıca, sekizinci haftada program değerlendirme formunu doldurmuşlardır.

Bunların yanında öğrencilerin uygulama öncesi, uygulama içi (4. Hafta) ve uygulama sonu ortaya koydukları aydınlanma konulu kolaj çalışmaları dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilmiştir.

Geçerlilikler, Lawshe Tekniği ile incelenmiştir. Lawshe Tekniği, altı aşamadan oluşmaktadır: alan uzmanlarının belirlenmesi, DPA formlarının hazırlanması, uzman görüşlerinin alınması, maddelere ilişkin kapsam geçerlik oranlarının ortaya konması, ölçeğe ilişkin kapsam geçerlik dizinlerinin elde edilmesi, kapsam geçerlik oranları dizini ölçütlerine göre gerçek formun oluşturulması (Lawshe'den aktaran, Yurdugül, 2005, s. 2).

Tablo 2. Dereceli Puanlama Anahtarı (DPA) Güvenilirlik Sonuçları

			Uzman	Araştırmacı
Kendall'stau_b	Uzman	r	1,000	,572**
		p	.	,000
		N	33	33
	Araştırmacı	r	,572**	1,000
		p	,000	.
		N	33	33

Tablo 2 incelendiğinde dereceli puanlama anahtarı uzman ve araştırmacı değerlendirilmesine göre iki uygulayıcı arasındaki uyum

katsayısı görülmektedir. bu doğrultuda iki uygulayıcı arasındaki uyum katsayısı .57 şeklinde belirlenmiştir.

Tablo 3. DPA Geçerlik Hesaplaması

	GEREKLİ	YARARLI/YETERSİZ	GEREKSİZ	KAPSAM GEÇERLİK ORANI
1.Madde	5			1,00
2.Madde	5			1,00
3.Madde	5			1,00
4.Madde	5			1,00
5.Madde	5			1,00
6.Madde	5			1,00
7.Madde	5			1,00
8.Madde	5			1,00
9.Madde	5			1,00
10.Madde	5			1,00
		Uzman Sayısı	5	
		Kapsam Geçerlik Dizini	1,00	

Tablo 3 incelendiğinde dereceli puanlama anahtarının kapsam geçerlilik hesaplamaları görülecektir. Bu bağlamda toplam 5 uzmandan elde edilen kapsam geçerlilik dizini 1,00 şeklinde belirlenmiştir.

Tablo 4. Öğrenci Günlüğü Geçerlik Hesaplaması

	KAZANIMLAR	GEREKLİ	YARARLI/YETERSİZ	GEREKSİZ	KAPSAM GEÇERLİK ORANI
1.Hafta	1.Madde	5			1,00
	2.Madde	4	1		0,60
2.Hafta	1.Madde	5			1,00
	2.Madde	5			1,00
	3.Madde	5			1,00
	4.Madde	5			1,00
	5.Madde	5			1,00
3.Hafta	1.Madde	5			1,00
	2.Madde	4	1		0,60
4.Hafta	1.Madde	5			1,00
	2.Madde	4	1		0,60
5.Hafta	1.Madde	5			1,00
	2.Madde	4	1		0,60
6.Hafta	1.Madde	5			1,00
7.Hafta	1.Madde	4	1		0,60
8.Hafta	1.Madde	5			1,00
	1.Madde	4	1		0,60
		Uzman Sayısı		5	
		Kapsam Geçerlik Dizini		0,80	

Tablo 4 incelendiğinde öğrenci günlüklerinin kapsam geçerlilik değerinin ise 5 uzman doğrultusunda 0,8 şeklinde olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 5. Program Değerlendirme Formu Geçerlik Hesaplaması

SORULAR	GEREKLİ	YARARLI/YETERSİZ	GEREKSİZ	KAPSAM GEÇERLİK ORANI
1.Madde	5			1,00
2.Madde	5			1,00
3.Madde	5			1,00
4.Madde	5			1,00
5.Madde	5			1,00
6.Madde	5			1,00
7.Madde	5			1,00
		Uzman Sayısı	5	
		Kapsam Geçerlik Dizini	1,00	

Tablo5 incelendiğinde program değerlendirme formunun kapsam geçerliliğininim 1,00 olduğunu söylenebilir.

Araştırmacı, uygulama sürecinin doğrudan yürütücüsü konumundadır. Uygulama ortamını düzenleme, sunu yöntemiyle kuramsal bilgi verme ve resim uygulamalarını araştırmacı doğrudan yürütmüştür.

Verilerin Analizi

Veriler çözümlenirken araştırmacı ve bir uzman, ayrı ayrı verileri çözümlenmişlerdir. Öğrenci günlüğü ve program değerlendirme formunda araştırmacı ve bir uzmanın ortak betimsel analizleri yazılmıştır. DPA değerlendirmelerinde de yine aynı şekilde araştırmacı ve bir uzman öğrencilerin çalışmalarını değerlendirmiş ve iki değerlendirme tutarlı çıkmıştır.

Bulgular

Sekiz haftalık ders programı süresince öğrenci günlüklerinden edinilen veriler ışığında öğrencilerin modern resmin düşünsel ve biçimsel temelleri ve kolaj tekniği hakkında farkındalık edindikleri ortaya çıkmıştır. Edindikleri bu farkındalık yaptıkları resim çalışmalarına da yansımıştır.

Etkinliğin Öğrencilerin Modernizmden Etkilenerek Resim Üretmelerine Etkisi

Çalışma grubuna sekiz haftalık ders anlatımı öncesi, sırasında ve sonrasında “aydınlanma” konulu, Picasso’ya öykünecekleri biçimde kolaj çalışmaları yaptırılmıştır. Tablo 7’te de görüleceği gibi öğrencilerin UÖ (Uygulama Öncesi) zamanındaki çalışmalarının tamamı “BAŞARISIZ” iken, ÖGR03 dışında diğer öğrencilerin Uİ (Uygulama İçi) ve US (Uygulama Sonrası) zamanlarındaki çalışmaları “BAŞARILI”dır. Söz konusu DPA sonuçları kolaj tekniği temelli ders programının öğrencilerin modern sanata öykünen çalışmalar ortaya koymalarında yararlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Uygulamadan altı ay sonra yapılan kalıcılık uygulaması sonucunda da ortaya konulan yapıtların yapılan DPA değerlendirmesi sonucunda kalıcı bir biçimde modern resmi ifade eden yapıtlar olduğu ortaya konulmuştur.

Tablo 6. DPA Sonuçlarının Sınıflandırılması

BAŞARISIZ	VASAT	BAŞARILI
0 – 0,99	1 – 1,99	2 – 3.00

Tablo 6’da görüleceği üzere DPA sonuçları “Başarısız”, “Vasat” ve “Başarılı” şeklinde sınıflandırılmıştır.

Tablo 7. Çalışma Grubunun Kolaj Uygulamalarını Değerlendirme Sonuçları

ÖĞRENCİ KODU	UYGULAMA ZAMANI	PUANI	BAŞARI DERECESİ
ÖĞR01	UÖ	0,1	BAŞARISIZ
ÖĞR01	Ui	2,5	BAŞARILI
ÖĞR01	US	3,0	BAŞARILI
ÖĞR02	UÖ	0,0	BAŞARISIZ
ÖĞR02	Ui	3,0	BAŞARILI
ÖĞR02	US	3,0	BAŞARILI
ÖĞR03	UÖ	0,0	BAŞARISIZ
ÖĞR03	Ui	1,2	VASAT
ÖĞR03	US	1,5	VASAT
ÖĞR04	UÖ	0,0	BAŞARISIZ
ÖĞR04	Ui	2,3	BAŞARILI
ÖĞR04	US	2,4	BAŞARILI
ÖĞR05	UÖ	0,6	BAŞARISIZ
ÖĞR05	Ui	2,0	BAŞARILI
ÖĞR05	US	3,0	BAŞARILI
ÖĞR06	UÖ	0,1	BAŞARISIZ
ÖĞR06	Ui	2,8	BAŞARILI
ÖĞR06	US	2,8	BAŞARILI
ÖĞR07	UÖ	0,7	BAŞARISIZ
ÖĞR07	Ui	2,9	BAŞARILI
ÖĞR07	US	2,8	BAŞARILI
ÖĞR08	UÖ	0,0	BAŞARISIZ
ÖĞR08	Ui	2,6	BAŞARILI
ÖĞR08	US	3,0	BAŞARILI
ÖĞR09	UÖ	0,0	BAŞARISIZ
ÖĞR09	Ui	2,9	BAŞARILI
ÖĞR09	US	2,9	BAŞARILI
ÖĞR10	UÖ	0,6	BAŞARISIZ
ÖĞR10	Ui	2,5	BAŞARILI
ÖĞR10	US	3,0	BAŞARILI
ÖĞR11	UÖ	0,5	BAŞARISIZ
ÖĞR11	Ui	2,9	BAŞARILI
ÖĞR11	US	2,9	BAŞARILI

DPA ölçümünün yanında bu çalışmada öğrenci günlükleri ve program değerlendirme formu de kullanılmıştır. Öğrencilerin günlüklere verdikleri yanıtlar "kolaj tekniği öğretim etkinliğinin onların bakış açılarını, imgelem güçlerini, eleştirel becerilerini geliştirdiği ve yaratıcılıklarını arttırdığı yönündedir.

Etkinliğin Modern Resmin Biçimsel ve Düşünsel Yapısına Yönelik Farkındalığa Katkısı

Modern resmin düşünsel ve biçimsel yapısı temasına bağlı olarak öğrencilere günlük formlarında 20.02.2017 tarihinde "İşlenen dersin modern sanatın düşünsel temellerine yönelik olarak farkındalığınıza ne gibi bir etkisi olmuştur?"; 27.02.2017 tarihinde "İşlenen ders, modern sanat ile klasik sanat arasındaki biçimsel farklılığa yönelik farkındalığınıza ne gibi bir etkisi olmuştur?" ve yine aynı tarihte "İşlenen ders, modern sanat ile klasik

sanat arasındaki biçimsel farklılığa yönelik farkındalığınıza ne gibi bir etkisi olmuştur?" sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin verdikleri

yanıtlardan vurgulu olanlar seçilmiş ve aşağıda sıralanmıştır.

Modern sanat ve felsefeyi bu kadar çok ilişkilendirme miştin. Kibizim'in çizgi, renk ve kompozisyon bağlamında yaptıklarını düşünmüştüm. Kendi iç dünyalarımı anlatmak için değil de özgür kompozisyon kurmak için olduğunu sanıyordum. Fakat Görkem hocam benden sonra bizim anlayacağımız biçimde anlattığı için kolayca kabul kararlaştırdım.

Alıntı 1: ÖĞR04, 20.02.2017, Öğrenci Günlüğü

ÖĞR04 kodlu öğrenci, modern sanat ve felsefenin iç içe olduğunu ayırtına vardığını ifade etmiştir. Bu bağlamda modern resmin

felsefe ile derin ilişkisinin önemini kavradığı ifade edilebilir.

Klasik sanatta tamamen doğayı taklit etmişler. Modern sanat daha çok kavrama yöneliktir. Doğanın bize gösterdiği halini değil de biz icimizde algıladığımız halini yansıtmışlar.

Alıntı 2: ÖĞR04, 27.02.2017, Öğrenci Günlüğü

ÖĞR04 kodlu öğrenci, modern sanatın klasik sanattan farklı olarak düşünce-kavram ressamlığı olduğunu ayırtına vardığını ifade etmiştir. Bu bağlamda ÖĞR04 kodlu öğrencinin

modern resmin düşünsel ve biçimsel yapısı hakkında belirli bir farkındalığa vardığını ifade edebiliriz.

Modern sanatta doğa kavramının yardımcı olması olmuştur. Klasik sanatta ise kavram doğanın yardımcı olması olmuştur.

Alıntı 3: ÖĞR07, 27.02.2017, Öğrenci Günlüğü

ÖĞR07 kodlu öğrenci, modern sanatın biçimsel yapısını "doğanın kavram-düşünce" hizmetinde olduğunu ifade ederek biçimsel yapı hakkında farkındalığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin 10.04.2017 tarihinde bireysel görüşmelerdeki "Gördüğünüz derslerin Modern sanatın düşünsel ve biçimsel yapısına yönelik farkındalığınıza ne gibi bir etkisi olmuştur?" sorusuna verdikleri yanıtlar aşağıdaki gibidir.

Daha yaratıcı düşünmemi sağladı. Özgünlüğüme katkı sağladı.

Alıntı 4: ÖĞR03, 10.04.2017, Bireysel Görüşme

ÖĞR03 kodlu öğrenci söz konusu derslerin yaratıcılığına ve özgünlüğüne katkı sağladığını

ifade etmiştir.

Daha farklı düşünmemi sağladı. Bence modern sanatın biçimsel yapısı daha düşündürücü, yorumlamaya daha çok açık. Düşünsel yapısı düşünceyi yansıtmaya yönelik.

Alıntı 5: ÖĞR07, 10.04.2017, Bireysel Görüşme

ÖĞR07 kodlu öğrenci, modern sanata daha farklı bakmaya başladığını ve düşünsel

yapısının zihinselliği yansıtmaya çerçevesinde olduğunu ayırtına vardığını ifade etmiştir.

Evet oldu diyebilirim. Çünkü bir resme baktığımda onu o şekilde incelemiyordum. Direk bana ne hissettirdiğini bakıyordum. Hissettirmiyorsa "ya bu ne?" diyebiliyordum. Ama artık biçimsel olarak da teknik ve malzeme hakkında farkındalığım arttı.

Alıntı 6: ÖĞR11, 10.04.2017, Bireysel Görüşme

ÖĞR11 kodlu öğrenci, modern resmin malzeme kullanımı ve düşünsel yapısı hakkındaki farkındalığının arttığını ifade etmiştir.

Etkinliğin Kolaj Tekniğine Yönelik Farkındalığa Katkısı

Picasso'nun kolaj tekniği ve imgelem gücü temasına bağlı olarak öğrencilere günlük

formunda 20.03.2017 tarihinde "İşlenen dersin Picasso'nun kolaj anlayışına yönelik farkındalığınıza ne gibi bir etkisi olmuştur?" sorusu sorulmuştur. Bu soruya günlük formlarında verilen yanıtlardan seçilenler aşağıdaki gibidir.

İşlenen dersin öncelikle kolaj tekniğinin düşünce-
sel yapıya dayandığını kavramış oldum.
Kolajın bir adı kavramsal voryasyonları olduğunu
bunu sonradan kullandığını, ne tür malzemelerle
nasıl biçimler vererek yola çıktığını öğrenmiş oldum.
Picasso'nun kolaj anlayışı yapılan çalışmalarında
geometrik kare ve çizgilerle beraber renklerin
ifade ediyor ise onu yansıtır o zaman da ben de
benzer renklerle bir nesneyi bana ne ifade ediyor
ne kavram yansıtır ise onu yapmam için deye bunu
farkındalığına kavradım.

Alıntı 6: ÖĞR01, 20.03.2017, Öğrenci Günlüğü

ÖĞR01 kodlu öğrenci kolaj tekniğinin düşünce ve içsellik yansıtımı olduğunu ifade etmiştir. Bunun yanında kolaj tekniğinin düşünceyi

yansıtmada önemli bir araç olduğunun ayırtında olduğu verdiği yanıtlardan anlaşılmaktadır.

Picasso'nun kolajlarını neye göre tasarladığını
önceden bilmiyordum. Bu yüzden anlamsız
geliyordu. Picasso'nun kolajlarındaki nesnelere
açarak, her yönüyle birlikte düşünme aktardığını
öğrendiğimden beri resimleri bana daha anlamlı
geldi.

Alıntı 7: ÖĞR02, 20.03.2017, Öğrenci Günlüğü

ÖĞR02 kodlu öğrenci 20.03.2017 tarihli etkinlik programında, Picasso'nun kolaj anlayışını

etkinlik programından sonra daha iyi kavradığını ifade etmiştir.

Picasso kolaj tekniğinin füzeler, tebeşir, yağlı boya
gazete dergi gibi malzemeleri kullanarak özgün
ve kavramsal çalışmalar yaptığı için ben de
çalışmaları yaparken bezzetme kaygısının ortadan
kaldığına yardımcı oldu ve objeleri
daha biçimsel yapmaya etkisi oldu.

Alıntı: 8. ÖĞR03, 20.03.2017, Öğrenci Günlüğü

ÖĞR03 kodlu öğrenci, 20.03.2017 tarihli etkinlik programında Picasso'nun kolaj tekniğini öğrendiğini ve bu öğrendiklerinin

kendisinin resim yapma etkinliğini etkilediğini ifade etmiştir.

Picasso'nun kolaj anlayışı resme yeni bir bakış açısı getirmiştir. Kolaj ilk defa kübistler tarafından ortaya çıkan önemli bir bakış açısıdır. Bu yüzden dersler işlerken kolaj tekniğini de görmemiz bakış açımızı genişletir. Sanat kolaj ile birleştiğinde değişimler yaparak hayal gücümüzü zenginleştirir.

Alıntı 9: ÖĞR07, 20.03.2017, Öğrenci Günlüğü

ÖĞR07 kodlu öğrenci, Picasso'nun kolaj tekniğinin imgelem gücünü zenginleştiren bir araç olduğunu ifade etmiştir.

aynı tarihte "Programın modern sanata yönelik eleştirel bakışınıza ne gibi bir etkisi olmuştur?" soruları sorulmuştur. Eleştirelilik, yaratıcılık ve özgünlük temalarına bağlı olarak verilen yanıtlardan seçilenler aşağıdaki gibidir.

Öğrencilere program değerlendirme formunda 10.04.2017 tarihinde "Programın sizlerin modern sanatı biçimsel ve düşünsel açıdan kavramanıza etkisi olmuş mudur? Neden?" ve

Biçimsel açıdan kompozisyon ilkelerini ve öğelerini daha etkili ve düzenli kullanmamı sağladı.
Düşünsel açıdan daha eleştirel, özgür ve özgün yapıtlar (çalışmalar) yapmamı denemek sağladı.

Alıntı 10: ÖĞR04, 10.04.2017, Program Değerlendirme Formu

ÖĞR04 kodlu öğrenci, düşünsel açıdan daha eleştirel ve özgün yapıtlar yapmaya başladığını

ifade etmiştir.

Eleştirel bakışımı geliştirdi. Farkındalığım arttı.

Alıntı 11: ÖĞR05, 10.04.2017, Program Değerlendirme Formu

ÖĞR05 kodlu öğrenci, etkinlik programının eleştirel bakışını geliştirdiğini ifade etmiştir.

eleştirelilik, yaratıcılık ve özgünlük yönlerini geliştirdiği yönünde dönütler alınmıştır.

Yukarıdaki ifadeler göz önünde bulundurulduğunda, öğrencilerin modern resmin biçimsel ve düşünsel yapısına yönelik farkındalıkları artmıştır. Öğrenciler Picasso'nun kolaj tekniğine yönelik artan farkındalıklarının imgelem güçlerini arttırdığını ifade etmişler, bunların yanında işlenen derslerin, eleştirel, yaratıcı ve özgünlük yönlerine katkı sağladığını belirtmişlerdir.

Tartışma

Araştırmanın amacı, görsel sanatlar öğretmen adaylarının modern resmi algılamalarında, kolaj tekniğinin katkısını ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışmada, kolaj tekniği temelli atölye etkinliğinin; öğrencilerin

Araştırmanın birinci amaç sorusuna yönelik bulgularda öğrencilerin etkinlik sonunda, modern resme yönelik algılama ve yansıtma becerileri kazandıkları ortaya çıkmıştır. Araştırmanın ikinci amaç sorusuna ilişkin bulgulardan çıkan sonuç, öğrencilerin modern resmin düşünsel ve biçimsel boyutlarına yönelik farkındalığın arttığına yöneliktir. Araştırmanın üçüncü amaç sorusuna ilişkin bulgulardan çıkan sonuç ise öğrencilerin kolaj tekniği ile ilgili farkındalıklarının arttığı yönündedir. Bunların yanında işlenen derslerin genel olarak; imgelem güçlerine, yaratıcılıklarına ve eleştirel becerilerine katkı sağladığını ifade etmişlerdir.

Kolaj tekniği ve modern resim konusunda alan yazın incelemesi yaptığımızda Erdoğan'ın (2007) ve Yaşar'ın (2014) çalışmaları dikkat çekmektedir. Erdoğan, ilköğretim okullarında kolaj tekniğinin eğitime katkısını araştırdığı çalışmada kolaj tekniğinin yaratıcılığa ve özgünlüğe katkı sağladığını savunmuştur. Bu çalışma, Erdoğan'ın çalışmasıyla bu açıdan örtüşmektedir. Yaşar ise çalışmada görsel sanatlarda anlatım biçimi olarak kolaj tekniğinin Yunan mitolojisinden Musalara öykünmeye etkisini araştırmıştır. Çalışmada kolaj tekniğinin anlatımı güçlendirici etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışma da Yaşar'ın çalışmasında olduğu gibi, modern anlatımı güçlendirici bir araç olarak kolaj tekniğini görmektedir.

Modern resim, sanatın geçirdiği evrimin bir sonucudur. Bu evrimin toplumsal, felsefi, bilimsel vb. kaynakları vardır. Söz konusu evrim, sanat tekniklerinde de evrime yol açmıştır. Kolaj tekniği de bu evrimin sonucudur. Bu teknik ile yapılan resimler modern resmin kavranmasına yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda modern resmi özgürleşen ifade yoluyla gerçekliği yansıtmaya çabası olarak ifade edebilir, kolaj tekniğini bu yansıtmaya çabasının önemli bir aracı olarak ele alabiliriz.

Kolaj tekniği ve modern resim arasındaki düşünsel ve biçimsel bağ hakkında kapsamlı bir çalışma bulunmamaktadır. Yalnızca modern resim ya da yalnızca kolaj tekniği üzerine çalışmalar bulunmaktadır. Bir sanat çağı olan modernizm ile bir teknik olan kolajın

aralarındaki önemli bağlar bulunmaktadır. Bu bağların sanat eğitimine katkısı önemsenmesi gereken bir olgudur. Bu araştırma söz konusu durumu ortaya çıkarmaya çalışmıştır.

Söz konusu çalışma; kolaj tekniğinin, öğrencilerin eleştirel becerilerini geliştirdiği gibi, özgünlüklerine, hayal güçlerine ve yaratıcılıklarına katkı sağlamakta olduğunu göstermektedir. Bunun yanında uygulama etkinliğinin, öğrencilerin modern resmi ifade etmelerine önemli katkı sağladığı ortaya çıkmıştır. Bu katkı DPA ile ortaya konmuştur.

Sonuç olarak kolaj tekniği temelli Anasanat Atölye öğretiminin öğrencilerin modern resme öykünen yapıtlar ortaya koymasında etkin olduğu görülmektedir. Ayrıca kolaj tekniğinin, çalışma grubunun eleştirel bakış ve imgelem gücü gibi becerilerine olumlu katkı sağladığı izlenmiştir.

Modern resim ile kolaj tekniği arasındaki sağlam ilişki, modern resme sanat eğitimi gören öğrencilerin öykünmesini sağlamada dikkate alınması gereken bir olgudur. Bu bağlamda lisans öğrenimini gören öğretmen adaylarının anasanat atölye derslerinde kolaj tekniğinden yararlanmaları önem arz etmektedir.

Araştırmacılara, kolaj tekniği aracılığıyla modern resme öykünmenin ilişkisinin ilköğretim ve ortaöğretim ölçekli olarak da araştırılabileceği önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Antmen, A. (2010). *20. Yüzyıl batı sanatında akımlar*. İstanbul: Sel.
- Ashton, D. (2001). *Picasso konuşuyor*. Mehmet Yılmaz ve Nahide Yılmaz (Çev.). Ankara: Ütopya.
- Batur, E. (1997). *Modernizmin serüveni*. İstanbul: Yapı Kredi.
- Baudelaire, C. (2003). *Modern hayatın ressamı*. Ali Berktaş (Çev.). İstanbul: İletişim.
- Berger, J. (1999). *Picasso'nun Başarısı ve Başarısızlığı*. Yurdanur Salman ve Müge Gürsoy Sökmen (Çev.). İstanbul: Metis.
- Beyoğlu, A. (2015). Sanat eğitiminde kolaj tekniği ve Richard Hamilton'un eser örneğinin incelenmesi. *Ege Eğitim dergisi*, 16 (2), 225-241.
- Cevizci, A. (2015). *Felsefe sözlüğü*. İstanbul: Say.
- Erdoğan, F. N. (2007). İlköğretim okullarında (6., 7. Ve 8. Sınıflarda) kolaj tekniğinin eğitime katkısı. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=wBmNpkQC9Nhi90NLW7E7-dN4OVroGZKZGDv_Qqn5pqCZYcnxcs3ZXaA_ZBPshyVF
- Gombrich, E. H. (2007). *Sanatın öyküsü*. Erol Erduran (Çev.). İstanbul: Remzi.
- Helvacıoğlu, E. (2017). Modernite sahibini arıyor. *Bilim ve Gelecek Dergisi*, 163, 25-40.

- İpşiroğlu, N. ve İpşiroğlu, M. (2009). *Sanatta devrim*. İstanbul: Hayalbaz.
- Kaplanoğlu, L. (2008). Sanatsal bir değer olarak "Kolaj". *Sanat Dergisi*, 13, 97-104.
- Klee, P. (2010). *Bauhaus ders notları ve yazılar*. Ulu Emre Özdil (Çev.). İstanbul: Hayalbaz.
- Lynton, N. (2009). *Modern sanatın öyküsü*. Cevat Çapan ve Sadi Öziş (Çev.). İstanbul: Remzi.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. Mesut Bütün ve Ahmet Selçuk Demir (Çev.). Ankara: Pegem.
- Parlak, B. Doğan, N. (2014). Dereceli puanlama anahtarı ve puanlama anahtarından elde edilen puanların uyum düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (2), 189-197.
- Sönmez, V. Alacapınar, F. G. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Sözen, M. Tanyeli, U. (1994). *Sanat kavramı ve terimleri sözlüğü*. İstanbul: Remzi.
- Thompson, J. (2014). *Modern resim nasıl okunur*. Firdevs Candil Çulcu (Çev.). İstanbul: Hayalperest.
- Tunalı, İ. (2008). *Felsefenin ışığında modern resim*. İstanbul: Remzi.
- Tunalı, İ. (2011). *Sanat ontolojisi*. İstanbul: İnkilap.
- Yıldırım, A. Şimşek, H. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yaşar, T. (2014). *Görsel sanatlarda anlatım biçimi olarak kolaj tekniği ve yunan mitolojisinden öykünmeler: Musalar*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi/ Güzel Sanatlar Enstitüsü, Isparta. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=48XPj7KKQhKUgntkUiKO3KavxFP5tc0NPXyjLeqçqcaGQ94Ubf3UUe4I2vA0-ydxR>
- Yurdugül, H. (2005). Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Denizli.

Summary

Introduction

The XIX and XX Centuries became a century of great change and transformations in science, philosophy, production relations, and social structures. These changes and transformations also seriously affected the art. This transformation demolished the classical concept of art, revealing a whole new form of understanding. This formal understanding is, of course, not independent of thought. Intellectual storms in the world led to serious breaks in art. A period of thought and concept painting in the art has begun.

Cubism has created a real break in modern art. Known natural object imitation is fragmented. Cubism is the most important phase of this fragmentation. In Cubism, the image is reconstructed by the artist, based on thought. While analytic Cubism shreds the image, synthetic cubism creates a new whole from the pieces. The collage technique, one of the main artistic techniques of the synthetic cubism movement, is an understanding of creating a new form by combining various pieces of paper or newspaper. Its predecessors are Pablo Picasso (1881 - 1963) and Georges

Braque (1882 - 1963). From 1912 Picasso started to print fabrics and paper on his paintings. The fact that collage becomes so active in XX.th century is the widespread use of mass cultural products such as newspapers, posters, postcards. The technique of collage is a technique that is like a quotation from the point of view of modern painting and intellectual and formal. It is expressed by Louis Aragon, who reflects the modern image of the collage. Therefore, this technique is important for students who are studying arts to adopt modern art.

Methodology

The research aimed to measure the "effect of the collage technique in improving the skills of the students in painting education to improve modern picture-painting skills" was designed in the form of research on action from qualitative research methods. Research T.R. Pamukkale University Faculty of Education, Fine Arts Education Department of Art Education Department in 2016 - 2017 Academic Year, 3rd Year Painting Workshop was held on the course. The study group of

this research is composed of students from Pamukkale University Fine Arts Education Department Painting Education Department who will take the "Art Workshop" course seen in the 2016 - 2017 Education Year, 3rd Class. In the study, a group of eleven volunteers was formed and data were collected from these students by the method of student diaries.

Findings

The study group was given collage work on "enlightenment" before, during and after the eight-week lecture in a way that would emulate Picasso. As can be seen in Table 3, all of the students' "Pre-Practice" time-outs are "FAILED", while the other students in the "In-Practice" and "Post-Practice" times are "SUCCESSFULL". The rubric results suggest that collage technique based course observation is useful for students to demonstrate empirical studies on modern art. In addition to rubric measurement, qualitative data collection tools such as student logs and weekly course evaluation form were also used in this study. The responses of the students to the diary; the collage technique has developed their gaze, imagination, critical skills, and creativity.

Discussion

The work of Erdoğan (2007) and Yaşar (2014) is remarkable when we examine the literature in the field of collage technique and modern painting. Erdoğan argued that collage technique contributed to creativity and originality in his study of primary education schools in the educational contribution of collage technique. This study overlaps with Erdoğan's work in this respect. Yaşar investigated the effect of collage technique as a form of narration in visual arts in his work on fictional emulation of Greek mythology. In his work, he revealed that the collage technique is the empowering effect of narration. This work sees the collage technique as a means of reinforcing modern expression, as it is in Yaşar's work.

As a result, it is seen that the mainstream workshop based on the collage technique is effective for the students to reveal the emulate modern paintings. It has also been observed that the collage technique contributes positively to the working group such as critical vision and imagination. In addition to this, it is determined by the fact that this technique is written by the students in the diary, which makes it beneficial for the creativity and access to the material of the students. Thus, this is the technique that will contribute to the creativity of low income students.